

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • شماره: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹

تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌سان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم • تلفن: ۴۴۵۳۳۷۲۵

www.sharghdaily.ir

یکشنبه ۲۶ تیر ۱۴۰۱ • ۱۷ ذی‌الحجه ۱۴۴۳ • ۱۷ جولای ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۳۲۸ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۳:۱۱ • اذان مغرب ۲۰:۴۰ • اذان صبح فردا ۴:۲۰ • طلوع آفتاب ۶:۰۲

شرق

دیالوگ روز

سریال امام علی (ع) - داود میرباقری- ۱۳۷۵

عمار (سعید نیکپور): سری به چادر علی بزن

مالک (داریوش ارجمند): می‌ترسم حرفی بزنم و او را مکدر کنم

عمار: مالک، علی بیش از همه ما تو را دوست دارد

مالک: ای‌کاش قادر بودم علی را به روزگاری بیرم که مردمش قدر همچون او را می‌دانستند

عمار: می‌رود مالک، می‌رود، تا دنیا دنیاست، چشم بنی‌آدم دنبال علی می‌گردد.

نگاه مفید برای بیمار

بابک زمانی

نورولوژیست

میانسال می‌تواند علت‌های بسیار متنوعی داشته باشد و در بسیاری از مردم دیده می‌شود. در حال حاضر امکانات کافی برای پیش‌بینی خطرات احتمالی وجود ندارد و تا وقتی که بیماری خاصی مطرح نباشد یعنی از نظر بالینی هیچ تشخیص افتراقی خاصی مطرح نشود، وجود این لکه‌ها هیچ چیز را ثابت نمی‌کند و نیازی هم به پیگیری بیشتر وجود ندارد. هیچ دلیلی هم برای تشخیص‌دادن آنها وجود ندارد. این نمونه واضحی است از مواردی که نگاه‌کردن و دیدن از تشخیص‌دادن و تشخیص‌دادن از درمان‌کردن به‌شدت پیشی گرفته است. در طب مدرن در بسیاری از موارد دیگر هم اگرچه این تناقض وجود دارد، اما تا این حد آشکار نیست. در بسیاری از موارد ما آن‌قدر که می‌بینیم درمان نمی‌توانیم، اما همچنان می‌بینیم و می‌بینیم و به‌ندرت چشم درویش می‌کنیم، راهی برای این درویشی نیندیشیده‌ایم که هیچ، مسئله‌ای به نام «دیدن یا ندیدن» هرگز مطرح نشده! با این همه ابزارهای تشخیصی گویی مقصود نهایی طب از درمان به تشخیص جابه‌جا شده است. گویی طبیبان کارآگاهانی هستند که قطع نظر از امکان درمان یا هرگونه یاری، با ذره‌بین به دنبال مقصر می‌گردند یا محققان فیلسوفی هستند که صرفا به دنبال حقیقت‌اند! واقعیت این است که پیشرفت‌های

یاد

ایرج راد از شنگله گفت

مرگ در سکوت

بهناز شیربانی: چشم‌های باصلتا و بیان بی‌تکرار اسماعیل شنگله چیزی نیست که خیلی زود از یاد برود. بی‌تردید او یکی از بازیگران بی‌تکرار زمانه ما است که مرگش هم مثل روزهایی که در کنارمان می‌زیست، در آرامش و سکوت برگزار شد. شنگله ۲۴ تیر در ۸۶سالگی بر اثر ابتلا به کرونا درگذشت؛ مرگی که برای علاقه‌مندان تلخ و شوکه‌کننده است. هرچند که سال‌ها با بیماری سرطان دست‌وپنجه نرم کرد و همین بیماری او را منزوی و گوشه‌نشین کرد، با این حال در تمام سال‌های رفته که بیماری عوارضش را بر جسم و جانش بیشتر نمایان می‌کرد، با هم زب بهانه‌های مختلف در کنار دوستان تئاتری‌اش بود. شنگله در سال ۱۳۱۵ در تهران متولد شد و تئاتر را از سال ۱۳۳۲ آغاز کرد و در سال ۱۳۳۵ وارد هنرستان هنرپیشگی شد. سهم او از حضور روی پرده نقرهای بسیار محدود بود. «دایره مینا»، «سام و نرگس»، «سگ‌کنشی»، «پارتی»، «آبی»، «بانوی کوچک»، «گاهی به آسمان نگاه کن» و «عروسک فرنگی» فیلم‌های سینمایی هستند که شنگله در آنها ایفای نقش کرد و با وجود محدودبودن حضورش در سینما، این حضور همواره مؤثر و چشمگیر بود. او در تلویزیون انتخاب‌های گسترده‌تری داشت و سریال‌هایی مانند «تصویر یک رؤیا» احمد امینی، «روزهای زندگی» سیروس مقدم، «روشن‌تر

چه خبر

نامزدهای نهایی جایزه کتاب سال غزل مشخص شدند

به گزارش دبیرخانه جایزه‌ کتاب سال غزل، از میان ۱۳۶ کتاب ارسالی به دبیرخانه جایزه، نامزدهای مرحله نهایی داوری چهارمین دوره جایزه کتاب سال غزل (آثار منتشرشده حد فاصل سال‌های ۱۳۹۸، ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰) به شرح زیر است:

نامزدهای نهایی جایزه کتاب سال غزل به ترتیب حروف الفبا:

۱- رولان منا- رولان منا- مهدی نقبایی/ ۲- زاویه- رحمت‌الله رسولی‌مقدم/ ۳- زغال‌آخته- محبوب طالبی/ ۴- سارویه- لیلیا معصومی‌ناینی/ ۵- آموزاده اسماعیل- رحمان مولایی/ ۶- عیلام بعد از جمله آشور-بانیبال- رضا شالیبافان/ ۷- فوتوتیبا- ایمان کرخی/ ۸- کوبه- سعید مبشر/ ۹- مرثیه‌ای برای مرگ در تبعید- بهنام مومنی‌لندن / ۱۰- مردی که منم-مهران رحمانی/ ۱۱- مولکول انفرادی- سیدمحمدرضا طباطبایی/ ۱۲- نزدیک می‌شوم به کلامی که مسری است- عادل نریمانی/ ۱۳- و عصر نیمه اردیبهشت یک زن بود- زهرا هاشمی/ ۱۴- هر بار نام دیگری داری- مینا سبراوانی/ ۱۵- یک زن از لب اوزون- زیبا جهانی.
مرحله نهایی داوری این جایزه آغاز شده و برگزیدگان این دوره کتاب سال، در شهریور سال جاری طی مراسمی معرفی شده و مورد تقدیر قرار خواهند گرفت.

♦ **دهمین جشنواره بین‌المللی «دف‌نوا ی رحمت» در چهار بخش تک‌نوازی، گروه‌نوازی، مولودی‌خوانی و دونوازی در سنجند آغاز به‌کار کرد.**

عکس: بختیار صمدی، فارس

زمین‌خوانی

دریاچه ارومیه، مدیریت بحران اقلیمی

مهدی زارع

۲۲ تیر ۱۴۰۱ مدیرکل مدیریت بحران آذربایجان غربی گفت: «۹۵ درصد آب دریاچه ارومیه خشک شده است. در مدت بیش از دو دهه گذشته، هر سال به‌طور متوسط ۴۰ سانتی‌متر از ارتفاع دریاچه ارومیه کاسته شده است». دریاچه ارومیه مساحتی در حدود ۵۲ هزار کیلومترمربع را در بر می‌گیرد. خود این دریاچه در میان سه استان آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی و کردستان قرار دارد و زمانی به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین آب‌های فوق شور روی زمین شناخته می‌شد. این حوضه تا همین اواخر کارکردهای اکولوژیکی، اجتماعی و اقتصادی را برای ساکنان از نظر تنوع زیستی، زیستگاه، مقررات محلی اقلیم، کشاورزی و گردشگری انجام می‌داد و از این نظر، دریاچه ارومیه در کنوانسیون رامسر در سال ۱۹۷۱ به‌عنوان تالاب بااهمیت بین‌المللی و ذخیره‌گاه زیست‌کره یونسکو در سال ۱۹۷۶ تعیین شد.

دریاچه ارومیه در ۲۵ سال گذشته از تخریب شدید محیط زیست رنج برده است. در نتیجه تغییرات اقلیمی و فعالیت‌های انسانی، بیشتر دریاچه خشک شده است. جوامع روستایی در نزدیکی دریاچه به‌طور درخور توجهی به خدمات اکوسیستم حوضه دریاچه، مانند در دسترس بودن آب، هوای پاک و خاک وابسته هستند که همه اینها به‌شدت با تخریب پیش‌رونده محیطی تهدید می‌شود. کاهش گردشگری و زیان در کشاورزی قبلا منجر به مهاجرت به شهرهای بزرگ‌تر شده و چالش‌هایی را برای زیرساخت‌های روستایی و شهری ایجاد کرده است. به‌طور کلی، آسیب‌پذیری خانوارهای روستایی در برابر بحران به دلایلی مانند فقر، فقدان جایگزین‌های درآمدی و سازگاری است.

از ۱۳۷۷ به بعد ترکیبی از تغییرات اقلیمی و غارت آب زیرزمینی با توجیهات غلط برنامه‌های کشاورزی موجب شده تا مساحت دریاچه به‌تدریج از پنج‌هزارو ۵۰۰ کیلومترمربع به دوهزارو ۳۰۰ در سال ۱۳۹۰، هزارو ۶۶۰ در آبان ۱۳۹۷، دوهزارو ۲۷ در اول مهر ۱۴۰۰ و دوهزارو ۴۰۰ کیلومترمربع در پایان فروردین ۱۴۰۱ برسد. این فرایند نشان می‌دهد جریان آب به‌طور درخور توجهی کمتر به دریاچه می‌رسد. در همین مدت، دریاچه بیش از ۹۰ درصد حجم آب خود را از دست داده و به یک میلیارد مترمکعب کاهش یافته است. سطح تعادل اکولوژیکی دریاچه ۱۴.۵ میلیارد مترمکعب برآورد شده و بر اساس این، سطح آب دریاچه هفت متر کمتر از سطح تعادل اکولوژیک آن است. برخی گزارش‌ها از بهبود نسبی پس از اجرای طرح احیای دریاچه ارومیه خبر داده‌اند. یک افزایش عمده البته پس از سیلاب‌های مهم فروردین ۱۳۹۸ رخ داد و بخشی نیز به آزادساختن قدری از آب سدهای ساخته‌شده روی سرشاخه‌ها در سال‌هایی که بارندگی به‌طور نسبی بهتر بوده، مربوط بوده است. تبخیر منجر به فرایندهای رسوب نمک شده و در نهایت دریاچه را کم‌عمق می‌کند. با توجه به این تغییرات در ژئومورفولوژی، امروزه مقدار کل کمتری آب در منطقه وسیع‌تری پخش شده است که منجر به برداشت‌های نادرست از حجم آب واقعی و وضعیت کلی دریاچه می‌شود.

آب‌هوای نیمه‌خشک حوضه دریاچه ارومیه تغییرات فصلی درخور توجهی را در دمای هوا، بین صفر تا منفی ۲۰ درجه سانتی‌گراد در زمستان و تا بیش از ۴۰ درجه سانتی‌گراد در تابستان نشان می‌دهد. بارندگی سالانه بین ۳۰۰ تا ۴۰۰ میلی‌مترمتغیر است که ۷۷ درصد آن بین آورم و اردیبهشت‌ماه رخ می‌دهد؛ درحالی‌که میزان تبخیر سالانه از سطح دریاچه تقریبا هزار میلی‌متر است. تقریبا ۶۰ رودخانه به‌طور دائمی با اپیزودیک دریاچه ارومیه را تغذیه می‌کنند و تقریبا همه آنها قبل از رسیدن به دریاچه از مناطق کشاورزی، صنعتی و شهری عبور می‌کنند. حوضه دریاچه ۵.۲ میلیون نفر جمعیت دارد که ۵۰ درصد آنها در آذربایجان شرقی، ۴۵ درصد در آذربایجان غربی و پنج درصد در کردستان زندگی می‌کنند. حدود ۱.۵ میلیون نفر در ۴۱۵ هزار خانوار به‌عنوان جمعیت روستایی به منایعی مانند آب، خاک و محصولات کشاورزی وابسته هستند. بخش اعظم دریاچه درحال‌حاضر با جلبک‌های قرمز اشغال شده که با ناپدیدشدن آب و افزایش غلظت نمک، افزایش هم یافته‌اند. در مقایسه با توفان‌های گردوغبار معمولی، توفان‌های گردوغبار نمکی غلظت بالایی از مواد ریزدانه نمک و مواد قلیایی را منتقل می‌کنند. سولفات و به دنبال آن نیتрат و سدیم و نمک‌های محلول در آب و ذرات شور تشکیل‌شده از بستر دریاچه ارومیه منبع غالب در ذرات معلق در گردوخاک و توفان ناشی از دریاچه ارومیه را تشکیل می‌دهند که در همین راستا پیامدهای سلامتی مهم‌ترین خطر مستقیم از خشک‌شدن دریاچه است. نمک در معرض بادهای شدید، به توفان‌های غبار شور تبدیل می‌شود که بر سلامت تنفسی ساکنان پیرامون دریاچه اثر گذاشته است. مسئله دریاچه ارومیه مسئله ملی همه ایرانیان است. ندهای قوم‌گرایانه، مسئله مهم ملی ایران را به نزاع‌هایی بی‌سرانجام تقلیل می‌دهد. اولین مردمانی که باید برای احیای دریاچه ارومیه همکاری کنند، ساکنان پیرامون دریاچه ارومیه هستند. البته دولت، صرف‌نظر از تمایلات سیاسی و جناحی باید با بهره‌گیری از دستاوردهای علمی، احیای دریاچه ارومیه (با حداقل بخش‌هایی از آن) را دنبال کند.

خود به «شرق» گفت: «صحبت‌کردن از او در غیابش برایم سخت است، اما به سال‌های دوری فکر می‌کنم که در ادله رفتار کنار هم بودیم. چندین سال خارج از کشور تحصیل و زندگی کرد و بعد از حضور در کشورش کارهای درخشانی انجام داد. بی‌گمان افرادی که او را می‌شناختند می‌دانند که اسماعیل شنگله بازیگری باسواد، فرهیخته و توانمند بود و حضورش در آثاری که بازی می‌کرد همواره ارزنده و بی‌مانند بود. او بیش از هر چیز در مرادداشت به آدمی شهره بود که رک و راست و بی‌حاشیه حرف می‌زد و اگر جایی نقضی می‌دید و به موضوعی انتقادی داشت خیلی صریح درباره آن حرف می‌زد». او در بخش دیگری از صحبت‌هایش گفت: «چیزی که او را از دیگران متمایز می‌کرد، ویژگی‌های رفتاری و اخلاقی‌اش بود. اسماعیل شنگله شاگردان بسیاری را پرورش داد. متأسفم که سال‌ها با بیماری سرطان دست‌وپنجه نرم کرد و همین بیماری او را منزوی کرد و گاهی همین بیماری توان حرکت را از او می‌گرفت. درباره تأثیراتی که او در دنیای نمایش داشت، می‌توان ساعت‌ها صحبت کرد و در ساعاتی که خبر رفتنش همه ما را شوکه کرده است، فقط می‌توان بابت جای خالی‌اش حسرت خورد».

حرف دل

روز بدون انیمیشن

اکبر یوسفی

بین دو نماز چند کار خوب انجام می‌شد؛ یکی اینکه برای بچه‌ها انیمیشن پخش می‌کردند؛ از همین انیمیشن‌های ۱۰دقیقه‌ای. بعد راجع به موسیقی، محتوا و پیام آن نظر داده می‌شد. همین که نظر آنها خواسته می‌شد، برایشان مهم بود و اینکه می‌توانستند در یک زمینه خاص با هم مناظره کنند، برایشان جذاب بود. سعید معجزاتی گاهی دهانه گفت‌وگوها را به دست می‌گرفت تا کسی خارج از میدان ادب تک‌تازی نکند. گاهی آن‌قدر همه‌چیز جدی می‌شد که تصور می‌کردی وندی شرمون و طریف در هتل کپورک وین نشسته‌اند و بر سر فلان مقدار غنی‌سازی در فلان مرکز بر سر امتیازگیری درحال گفت‌وگو هستند. اما سعید معجزاتی آن روز اجازه گرفت و گفت امروز انیمیشن نه! هیچ اعتراضی در کار که نبود هیچ، استقبال هم در نی‌نی چشمان منتظر بچه‌ها مژهایشان را به ابروهایشان گره زده بود و همه با چشمان باز منتظر بودند تا سعید به حرف بیاید. معجزاتی مثل همیشه آرام ایستاد و منتظر شد تا نیاز سکوت ریشه کند، در نمازخانه بدون هیچ مقدمه‌ای آرام گفت: «الله و بری» شما فکر می‌کنید که خدا مثل ما فکر می‌کند و نیازمند تملق ما است و اگر از دستورهایش پیروی نکنیم، از ما انتقام می‌گیرد؟ خداوند کامل است و این نوع نگاه یعنی ایجاد ضعف در وجود کامل حضرت حق. حق.»

«علق ۱۴